

WYMAGANIA EDUKACYJNE – GEOGRAFIA - KLASA IV – poziom rozszerzony EDUKACJA DOMOWA

Sposoby sprawdzania wiedzy:

Na egzamin obowiązuje znajomość treści na poziomie rozszerzonym dla klasy 1,2,3,4 LO.

-egzamin pisemny (zadania maturalne)

- egzamin ustny (rozmowa na temat zagadnień z wymagań edukacyjnych na poziomie rozszerzonym)

Punktacja

- 0 - 34% niedostateczny
- 35 - 49% dopuszczający
- 50 - 74% dostateczny
- 75 - 89% dobry
- 90 - 99% bardzo dobry
- 100% celujący

Wymagania edukacyjne a stopnie szkolne.

Ocenę celującą z geografii otrzymuje uczeń, który:

- 1) potrafi samodzielnie odczytać i zinterpretować wiadomości z mapy;
- 2) bezbłędnie rozwiązuje podane zadanie dydaktyczne posługując się pełnym językiem geograficznym
- 3) porównuje zjawiska i fakty geograficzne;

- 4) klasyfikuje zjawiska i fakty geograficzne;
- 5) wykrywa zawiązki i zależności istniejące między elementami środowiska geograficznego oraz między środowiskiem geograficznym a działalnością człowieka;
- 6) ocenia fakty i zjawiska geograficzne podając pełną argumentację;
- 7) potrafi dowieść# słuszności swoich poglądów;
- 8) potrafi tworzyć# syntezę geograficzną w oparciu o różne źródła;
- 9) potrafi interpretować# informacje uzyskane ze środków masowego przekazu;
- 10) potrafi objaśniać zjawiska i fakty geograficzne za pomocą schematycznych rysunków;
- 11) wzorowo prowadzi dokumentację swojej pracy;
- 12) uzyskał tytuł laureata lub finalisty olimpiady geograficznej;
- 13) uzyskał określony regulaminem wynik w konkursach wewnątrzszkolnych organizowanych w danym roku szkolnym.

Ocenę bardzo dobrą z geografii otrzymuje uczeń, który:

- 1) potrafi bezbłędnie rozwiązywać# zadania dydaktyczne posługując się źródłami wiedzy (atlas, źródła statystyczne, literatura geograficzna);
- 2) potrafi uzasadnić wzajemne zależności istniejące między podanymi elementami środowiska geograficznego;
- 3) potrafi zgromadzić i posegregować# wiadomości zdobyte z różnych źródeł;
- 4) potrafi rozpoznać i ocenić zjawiska użyteczne oraz szkodliwe dla środowiska i życia człowieka;
- 5) systematycznie i estetycznie prowadzi dokumentację swojej pracy.

Ocenę dobrą z geografii otrzymuje uczeń, który:

- 1) potrafi z grupy informacji wybrać te, które dotyczą faktów lub zjawisk geograficznych;
- 2) wyróżnia przewodnie cechy danego zjawiska lub fakty geograficzne;
- 3) interpretuje własnymi słowami treść map, danych statystycznych, ilustracji, rysunków i schematów
- 4) potrafi zmierzyć i zarejestrować proste obserwacje wynikające z treści geograficznych;
- 5) rozwiązuje samodzielnie zadania obliczeniowe z geografii;
- 6) bezbłędnie lokalizuje fakty i zjawiska geograficzne na mapach;
- 7) systematycznie i czytelnie prowadzi dokumentację swojej pracy.

Ocenę dostateczną z geografii otrzymuje uczeń, który:

- 1) zapamiętuje główne fakty i zjawiska geograficzne, które są podstawą zdobycia wiedzy;
- 2) definiuje podstawowe pojęcia geograficzne;
- 3) wskazuje podstawowe wiadomości z pamięci na mapie;
- 4) dostrzega pierwszoplanowe cechy zjawisk;
- 5) segreguje podane informacje.

Ocenę dopuszczającą z geografii otrzymuje uczeń, który:

- 1) potrafi przy pomocy nauczyciela zdefiniować, wyliczyć, wskazać na mapie, rozpoznać na ilustracji to, co stanowi podstawę wiedzy geograficznej określonej w podstawie programowej

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny: OBLICZA GEOGRAFII 4, zakres rozszerzony

Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
2	3	4	5	6
I. Strefowość środowiska przyrodniczego na Ziemi				
Uczeń: • wyjaśnia, czym są strefowość i astrefowość • podaje przykłady strefowych zjawisk przyrodniczych na Ziemi • wyróżnia strefy klimatyczne i wskazuje ich zasięg na podstawie mapy • wymienia rodzaje wietrzeń • wymienia czynniki astrefowe • wymienia strefy klimatyczno-roślinno-glebowe na podstawie mapy • przedstawia główne prawidłowości dotyczące rozmieszczenia zwierząt na Ziemi	Uczeń: • charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi na podstawie schematu • analizuje rozkład średniej rocznej temperatury powietrza na Ziemi na podstawie mapy • podaje czynniki wpływające na długość okresu wegetacyjnego • omawia rozmieszczenie gleb na Ziemi na podstawie mapy • przedstawia zasoby biomasy na Ziemi z wykorzystaniem mapy • wymienia parametry klimatyczne wpływające na strefowość formacji roślinnych • wymienia główne cechy środowiska przyrodniczego stref klimatyczno-roślinno-glebowych: od równikowej do polarnych • omawia wybrane czynniki astrefowe	Uczeń: • omawia czynniki wpływające na globalną cyrkulację atmosfery • przedstawia zróżnicowanie rocznej sumy opadów atmosferycznych na Ziemi • porównuje długość okresu wegetacyjnego w poszczególnych typach klimatu • analizuje intensywność poszczególnych rodzajów wietrzeń w różnych szerokościach geograficznych • omawia czynniki kształtujące strefowość biomasy • omawia wpływ rozmieszczenia lądów i mórz na wielkość temperatury i opadów na Ziemi • analizuje wpływ prądów morskich na rozkład temperatury powietrza i opadów na Ziemi • omawia wpływ rzeźby terenu i wysokości nad poziomem morza na rozkład temperatury powietrza i opadów na Ziemi • charakteryzuje strefy klimatyczno-roślinno-glebowe na Ziemi • przedstawia warunki występowania astrefowych formacji roślinnych	Uczeń: • wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega strefowość zjawisk przyrodniczych • przedstawia zależność między szerokością geograficzną a rozkładem zachmurzenia i występowaniem opadów atmosferycznych na Ziemi • przedstawia zależność między rodzajem gleb a roślinnością strefową • przedstawia zależność między występowaniem zasobów biomasy a strefami klimatycznymi • przedstawia zależność między rodzajem skał a typami gleb i składem gatunkowym szaty roślinnej • przedstawia zależność między warunkami wodnymi a glebami i formacjami roślinnymi • omawia zależność między głównymi cechami klimatu a formacjami roślinnymi i właściwościami gleb na podstawie schematu • przedstawia główne cechy środowiska przyrodniczego stref klimatyczno-roślinno-glebowych: od równikowej do polarnych	Uczeń: • identyfikuje prawidłowości dotyczące zróżnicowania środowiska przyrodniczego na Ziemi • przedstawia powiązania między poszczególnymi komponentami środowiska przyrodniczego • identyfikuje na przykładach współzależności między elementami środowiska przyrodniczego w strefach klimatyczno-roślinno-glebowych: od równikowej do polarnych • wyjaśnia, w jaki sposób astrefowe czynniki przyrodnicze modyfikują przebieg zjawisk strefowych na Ziemi
II. Problemy środowiskowe współczesnego świata				
Uczeń: • wyjaśnia, czym jest geozagrożenie • wymienia przykłady geozagrożeń • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>katastrofa naturalna</i>, <i>kłęska żywiołowa</i> • wyjaśnia, na czym polega teledetekcja geozagrożeń • wyjaśnia, czym są geozagrożenia meteorologiczne i geozagrożenia klimatyczne • podaje przykłady zagrożeń meteorologicznych i klimatycznych	Uczeń: • przedstawia podział geozagrożeń ze względu na przyczynę • wymienia różne sposoby ostrzegania przed kłęskami żywiołowymi w różnych krajach • przedstawia trasy cyklonów tropikalnych • wskazuje obszary występowania trąb powietrznych na mapie • wymienia inne geozagrożenia meteorologiczne • wskazuje na mapie regiony najbardziej narażone na powódzie	Uczeń: • przedstawia główne powiązania geozagrożeń ze sferami Ziemi na podstawie schematu • wykazuje znaczenie CEMS dla krajów zagrożonych kataklizmami • charakteryzuje zagrożenia meteorologiczne: cyklony tropikalne i trąby powietrzne z wykorzystaniem map i infografik • wymienia obszary występowania zagrożeń meteorologicznych na podstawie mapy • wyjaśnia, w jaki sposób powstają trąby powietrzne	Uczeń: • omawia rolę ISOK w ograniczeniu zagrożenia powodziowego • omawia skutki cyklonów tropikalnych i trąb powietrznych • wyjaśnia skutki powodzi • wyjaśnia wpływ deforestacji na zwiększenie zagrożenia powodzią lub spływem błotnym • omawia główne czynniki naturalne wpływające na zmiany klimatu na Ziemi • przedstawia wpływ wylesiania na zmiany klimatu	Uczeń: • przedstawia narzędzia umożliwiające skuteczne prognozowanie zasięgu katastrof • proponuje działania ograniczające skutki zagrożeń meteorologicznych • omawia wpływ dodatnich sprzężeń zwrotnych na tempo globalnego ocieplenia na podstawie wykresu • ocenia wpływ zmian klimatycznych na zasięg pokrywy lodowej

- wymienia przyczyny współczesnego globalnego ocieplenia - wskazuje na mapach obszary współcześnie zlodzone - wymienia zagrożenia geologiczne - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wulkanizm</i>, <i>trzęsienie ziemi</i> - wyjaśnia, czym jest lej krasowy - wyjaśnia, czym są erozja i dewastacja gleb - wymienia przyczyny erozji gleb - wyjaśnia, czym jest pustynnienie - wymienia obszary nadmiaru i niedoboru zasobów wodnych na Ziemi - wyjaśnia, czym jest ślad wodny - wyjaśnia, czym są bioróżnorodność i georóżnorodność	- wymienia czynniki naturalne wpływające na zmiany klimatu na Ziemi - omawia antropogeniczne źródła gazów cieplarnianych na świecie na podstawie wykresu - przedstawia zmiany zasięgu pokrywy leśnej na świecie na podstawie mapy - wymienia globalne skutki zmian klimatu - podaje przyczyny powstawania trzęsień ziemi - podaje przyczyny wulkanizmu - wskazuje na mapie obszary sejsmiczne i regiony, w których występuje najczęściej wulkanów - przedstawia naturalne i antropogeniczne przyczyny erozji gleb - podaje przyczyny pustynnienia - omawia zasoby wodne na Ziemi na podstawie infografiki - podaje przyczyny zmniejszania się bioróżnorodności - wymienia przestrzenne formy ochrony georóżnorodności	- podaje przyczyny powstawania powodzi - omawia zmiany klimatyczne przed rewolucją przemysłową na podstawie wykresu - omawia przyczyny współczesnego globalnego ocieplenia - omawia wpływ zmian klimatu na gospodarkę człowieka - przedstawia wpływ ruchu płyt litosfery na występowania trzęsień ziemi - charakteryzuje skutki trzęsień ziemi - wyjaśnia, na czym polega system ostrzegania przed tsunami - przedstawia genezę lejów krasowych na podstawie infografiki - wymienia obszary o największej degradacji gleb na podstawie mapy - wskazuje na mapie pustynie i obszary zagrożone pustynnieniem - przedstawia zmiany odnawialnych zasobów wody w wybranych krajach na podstawie wykresu - przedstawia odnawialne zasoby wody i jej wykorzystanie na świecie na podstawie map i wykresów - omawia stan bioróżnorodności na Ziemi - wymienia miary georóżnorodności	- omawia skutki zmian klimatu dla obszarów okołobiegunowych i wysokogórskich - przedstawia sposoby przeciwdziałania zmianom klimatycznym - omawia częstotliwość, siłę i skutki trzęsień ziemi - omawia genezę tsunami i skutki, które ono wywołuje - przedstawia skutki powstawania lejów krasowych - przedstawia konsekwencje erozji i degradacji gleb na świecie - prezentuje skutki pustynnienia na wybranych przykładach - omawia cechy środowiska przyrodniczego i sposób zagospodarowania wybranych obszarów objętych pustynnieniem - przedstawia obszary o deficycie zasobów wodnych wynikającym z dużego zapotrzebowania na wodę - podaje przykłady katastrof ekologicznych na świecie wywołanych niewłaściwym gospodarowaniem zasobami wodnymi - omawia znaczenie bioróżnorodności dla środowiska przyrodniczego	- omawia przykłady działań ograniczających skutki zagrożeń geologicznych - proponuje sposoby zapobiegania intensywnej erozji gleb i pustynnieniu - ocenia skalę zagrożenia niedoborem wody w przyszłości - prezentuje działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą - przedstawia działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej - opisuje czynniki wpływające na bioróżnorodność i georóżnorodność swojego regionu - wykorzystuje zdjęcia satelitarne i lotnicze do lokalizowania oraz wskazywania zasięgu katastrof przyrodniczych
---	--	---	---	---

III. Uwarunkowania przyrodnicze gospodarczej działalności człowieka

Uczeń: - wymienia warunki przyrodnicze decydujące o rozwoju rolnictwa - wyjaśnia znaczenie terminu <i>żywność gleby</i> - wymienia najżyźniejsze gleby na świecie na podstawie mapy tematycznej - omawia podział surowców mineralnych - podaje przykłady przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej	Uczeń: - przedstawia obszary o korzystnych i niekorzystnych warunkach klimatyczno-glebowych do rozwoju rolnictwa na podstawie mapy tematycznej - omawia przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce - omawia rozmieszczenie upraw i chowu zwierząt w Polsce na podstawie mapy tematycznej - przedstawia rozmieszczenie wybranych surowców energetycznych na świecie na podstawie mapy tematycznej - przedstawia rozmieszczenie rud miedzi, złota i diamentów na świecie na podstawie mapy tematycznej - wymienia największych producentów rud miedzi, złota i diamentów na świecie - przedstawia obszary występowania przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej	Uczeń: - charakteryzuje wpływ klimatu na zróżnicowanie chowu zwierząt na świecie - charakteryzuje wpływ warunków glebowych na strukturę upraw na świecie - przedstawia wpływ warunków wodnych na strukturę upraw i chowu zwierząt na świecie - omawia wpływ surowców mineralnych na rozwój przemysłu - omawia znaczenie wybranych surowców energetycznych - podaje przykłady krajów, w których strukturze eksportu duży udział mają surowce mineralne - wskazuje sposoby przetwarzania ograniczeń przyrodniczych przez człowieka na przykładzie infografiki dotyczącej Norylska oraz schematu dotyczącego pozyskiwania ropy naftowej	Uczeń: - wyказuje związek między warunkami klimatycznymi a rodzajem uprawianych roślin na przykładzie wybranego regionu świata - przedstawia zależność między wysokością nad poziomem morza a obszarami upraw i chowu zwierząt na podstawie mapy tematycznej - wyказuje zależność między żywnością gleb a ich przydatnością dla rolnictwa na podstawie mapy tematycznej - przedstawia zmiany znaczenia wybranych surowców mineralnych - przedstawia związek między występowaniem złóż surowców i ich eksploatacją a rozwojem gospodarczym na przykładzie wybranych krajów	Uczeń: - wyказuje związek między kierunkiem produkcji rolnej a klimatem, ukształtowaniem powierzchni, żywnością gleb i warunkami wodnymi - wyjaśnia związek między występowaniem surowców mineralnych a kierunkiem rozwoju przemysłu i strukturą towarową handlu zagranicznego - prezentuje przykłady pokonywania przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej i ocenia ich zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju - przedstawia zmiany znaczenia czynników przyrodniczych dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionów w przeszłości i w XXI w.
---	--	---	--	---

	omawia ideę zrównoważonego rozwoju		dostrzega zależność między rozwojem społeczno-gospodarczym państw a zrównoważonym rozwojem	
IV. Problemy polityczne współczesnego świata				
Uczeń: - wymienia państwa powstałe w XXI w. i wskazuje je na mapie politycznej świata - wymienia państwa należące do UE i wskazuje je na mapie politycznej świata - wyjaśnia znaczenie terminu <i>terroryzm</i>	Uczeń: - wskazuje na mapie politycznej świata kontynent, na którym w XX w. powstało lub odzyskało niepodległość najwięcej państw - wymienia pozytywne skutki przemian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce po 1989 r. - wymienia główne założenia funkcjonowania Unii Europejskiej - przedstawia zróżnicowanie zamożności regionów UE wyrażone wartością PKB <i>per capita</i> wg parytetu siły nabywczej w odniesieniu do średniej wartości tego wskaźnika dla UE na podstawie mapy - podaje przykłady ataków terrorystycznych w Europie i na świecie	Uczeń: - omawia zmiany na mapie politycznej świata w XXI w. na podstawie mapy - charakteryzuje przemiany ustrojowe i gospodarcze w Europie po 1989 r. - określa wpływ przemian ustrojowych i gospodarczych na społeczeństwo - przedstawia główne problemy gospodarcze i społeczne UE - wymienia główne ugrupowania terrorystyczne na świecie	Uczeń: - przedstawia przebieg przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie po 1989 r. - omawia wpływ transformacji systemowej na gospodarkę wybranych państw - analizuje problemy związane z bezpieczeństwem energetycznym i polityką ekologiczną w Unii Europejskiej - omawia skalę terroryzmu w XXI w. oraz główne metody działania terrorystów	Uczeń: - przedstawia i ocenia skutki przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie po 1989 r. - dyskutuje na temat funkcjonowania Unii Europejskiej w sferach społeczno-gospodarczej i środowiskowej - dyskutuje na temat przyczyn i skutków brexitu - wyjaśnia, dlaczego terroryzm jest wielkim wyzwaniem dla współczesnego świata
V. Problemy społeczne współczesnego świata				
Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksplozja demograficzna, implozja demograficzna, migracje, uchodźstwo, bezrobocie, handel ludźmi, praca dzieci, wolność religijna, nietolerancja, ksenofobia, rasizm</i> - klasyfikuje migracje wg wybranych kryteriów - wyjaśnia, czym jest współczynnik (stopa) bezrobocia - wymienia formy nietolerancji	Uczeń: - omawia zmiany liczby ludności świata w XX i XXI w. na podstawie wykresu i mapy - przedstawia obszary występowania eksplozji demograficznej i implozji demograficznej na podstawie mapy - wymienia czynniki wpływające na decyzję o migracji w podziale na czynniki przyciągające i czynniki wypychające - określa wielkość bezrobocia za pomocą współczynnika (stopy) bezrobocia - wymienia przyczyny bezrobocia w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych gospodarczo - omawia zmiany stopy bezrobocia młodych w krajach UE na podstawie wykresu - podaje przyczyny podejmowania pracy przez dzieci - przedstawia liczbę i strukturę pracujących dzieci wg wieku w poszczególnych regionach świata na podstawie wykresu - omawia wybrane formy nietolerancji (np. ksenofobię, rasizm, dyskryminację ze względu na status społeczny czy płeć)	Uczeń: - podaje główne przyczyny eksplozji demograficznej i implozji demograficznej - określa przyczyny starzenia się społeczeństw - przedstawia problemy związane z migracjami dobrowolnymi i przymusowymi w skali globalnej i krajowej - omawia problemy związane z uchodźstwem w skali globalnej i krajowej - omawia migracje związane ze zmianami klimatycznymi - wskazuje współczesne kierunki przemieszczania się uchodźców na podstawie danych statystycznych - omawia zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia na świecie na podstawie mapy - omawia problem bezrobocia wśród młodych ludzi - przedstawia różnice między stopą bezrobocia ogółem a stopą bezrobocia młodych w wybranych państwach - przedstawia sposoby wykorzystywania pracy dzieci w poszczególnych regionach świata - omawia przykłady nietolerancji na świecie	Uczeń: - omawia skutki eksplozji demograficznej i implozji demograficznej - wymienia kraje o największym udziale ludności w wieku 65 lat i więcej w społeczeństwie - proponuje działania ograniczające skutki starzenia się społeczeństw - charakteryzuje przebieg ważniejszych historycznych i współczesnych fal migracji na świecie - omawia pozytywne skutki migracji - przedstawia pozytywne i negatywne skutki bezrobocia dla społeczeństwa i gospodarki - podaje przyczyny podejmowania pracy przez dzieci (przykłady uwarunkowań społecznych, kulturowych i gospodarczych) - omawia problem wykorzystywania pracy osób w krajach o niskich kosztach pracy - przedstawia skutki dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innych form nietolerancji - przedstawia przykłady wpływu wykluczania grup ludności na życie społeczne i gospodarcze państw - omawia przykłady sposobów przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innym formom nietolerancji na świecie	Uczeń: - omawia wpływ procesów starzenia się społeczeństw na życie społeczne i gospodarkę, ze szczególnym uwzględnieniem Europy - podaje przykłady działań podejmowanych w związku z problemem uchodźstwa przez społeczność międzynarodową - proponuje działania, które mogłyby podjąć społeczność międzynarodowa w celu zmniejszenia liczby uchodźców na świecie - wykazuje związek między poziomem rozwoju gospodarczego państwa a odnotowywaną w nim stopą bezrobocia - wyjaśnia negatywny wpływ pracy dzieci na świat w rozwoju społecznym i gospodarczym państw - proponuje działania przeciwdziałające wykorzystywaniu pracy dzieci - uzasadnia potrzebę przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innym formom nietolerancji na świecie

VI. Zróżnicowanie jakości życia ludności na świecie				
Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminu <i>jakość życia</i> • wymienia rodzaje oceny jakości życia • wyjaśnia, czym jest właściwe odżywianie się • wymienia czynniki wpływające na sposób odżywiania się • wymienia rodzaje zagrożeń życia ludzi • wymienia rodzaje chorób • wymienia zagrożenia życia ludzi • wymienia największe zagrożenia w życiu codziennym • wyjaśnia, czym jest poczucie bezpieczeństwa • wyjaśnia znaczenie terminu <i>edukacja</i> • wymienia poziomy, na których jest realizowana edukacja • wyjaśnia znaczenie terminu <i>analfabetyzm</i> • wyjaśnia, czym jest wskaźnik analfabetyzmu	Uczeń: • wymienia syntetyczne wskaźniki obiektywnej oceny jakości życia • analizuje zróżnicowanie wartości HDI na świecie na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych • omawia przestrzenne zróżnicowanie stopnia zaspokojenia norm żywieniowych na podstawie mapy tematycznej • analizuje zróżnicowanie wartości energetycznej dostępnej żywności na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia czynniki wpływające na stan zdrowia ludności na podstawie wykresu • wymienia czynniki wywołujące choroby niezakaźne • analizuje zróżnicowanie dostępu do usług zdrowotnych na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia czynników wpływających na poczucie bezpieczeństwa • analizuje przebieg edukacji formalnej na trzech poziomach na podstawie schematu • analizuje zmiany wskaźnika analfabetyzmu w poszczególnych częściach świata na podstawie wykresu	Uczeń: • analizuje schemat przedstawiający hierarchię potrzeb ludzkich • wyjaśnia różnice między subiektywną a obiektywną oceną jakości życia • podaje przyczyny zróżnicowania obiektywnej oceny jakości życia na świecie • przedstawia zmiany subiektywnej oceny jakości życia w wybranych krajach • opisuje czynniki wpływające na stopień zaspokojenia norm żywieniowych • charakteryzuje wybrane choroby, zakaźne i pasożytnicze oraz niezakaźne • omawia prawidłowości dotyczące zachorowań na choroby zakaźne i pasożytnicze oraz niezakaźne na świecie • analizuje na podstawie mapy tematycznej zmiany poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wybranych regionów świata • analizuje liczbę zgonów w wyniku wypadków drogowych w różnych regionach świata na podstawie danych statystycznych i mapy tematycznej • przedstawia zagrożenie przestępczością w różnych regionach świata • opisuje zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi oraz z klęskami żywiołowymi • opisuje ogólny system edukacji na świecie • charakteryzuje mierniki uczestnictwa w edukacji formalnej na świecie • omawia zróżnicowanie zaspokojenia potrzeb edukacyjnych na świecie na podstawie danych statystycznych i mapy tematycznej	Uczeń: • wyjaśnia, w jaki sposób formułuje się obiektywną i subiektywną ocenę jakości życia • przedstawia konsekwencje zróżnicowania jakości życia na świecie • charakteryzuje na przykładach kraje o wysokiej i niskiej jakości życia • omawia sposoby rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych i pasożytniczych • przedstawia skutki występowania chorób • omawia czynniki wpływające na stan zdrowia społeczeństw i jakość usług medycznych na świecie • proponuje działania na rzecz zapobiegania chorobom i ich zwalczania • analizuje poczucie bezpieczeństwa i postrzeganie różnych zagrożeń na podstawie wyników badań ankietowych • analizuje na podstawie wyników badań ankietowych poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole • określa przyczyny zróżnicowania zaspokojenia potrzeb edukacyjnych na świecie	Uczeń: • formułuje hipotezy dotyczące przyczyn zróżnicowania jakości życia na świecie • przedstawia przyczyny zagrożenia życia w wybranych regionach świata, w tym związane z rozprzestrzenianiem się chorób, niskim poziomem ochrony zdrowia i degradacją środowiska • wykazuje zależność między poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego a występowaniem poszczególnych rodzajów zagrożeń życia na podstawie danych statystycznych • dokonuje oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wybranych regionów świata na podstawie samodzielnie opracowanych kryteriów • dyskutuje na temat skutków zróżnicowania poziomu zaspokojenia potrzeb edukacyjnych w wybranych regionach świata
VII. Problemy gospodarcze współczesnego świata				
Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminu <i>produkt krajowy brutto</i> • wyjaśnia, na czym polega międzynarodowa pomoc rozwojowa • wyjaśnia, czym jest oficjalna pomoc rozwojowa • wymienia kraje udzielające pomocy rozwojowej innym państwom • wymienia przykłady organizacji niosących pomoc rozwojową najbardziej potrzebującym krajom • wyjaśnia, czym są korporacje międzynarodowe	Uczeń: • wymienia czynniki wpływające na poziom rozwoju gospodarczego państw • omawia zróżnicowanie wartości PKB <i>per capita</i> na świecie na podstawie mapy tematycznej • wymienia rodzaje pomocy rozwojowej udzielanej państwom • wymienia państwa, które otrzymały środki w ramach oficjalnej pomocy rozwojowej na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych • przedstawia rozmieszczenie największych firm świata na podstawie mapy tematycznej	Uczeń: • omawia na wybranych przykładach państwa o najwyższej i najniższej wartości PKB <i>per capita</i> • podaje przyczyny dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata • omawia przestrzenne zróżnicowanie zadłużenia państw świata na podstawie mapy tematycznej • omawia działania (inne niż podejmowane w ramach pomocy rozwojowej) mające na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw • podaje główne cele rozrastania się korporacji	Uczeń: • charakteryzuje problemy społeczno-gospodarcze najbiedniejszych i najbogatszych państw świata • przedstawia skutki dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata • przedstawia ewolucję pomocy rozwojowej • przedstawia wpływ polityki na rozwój korporacji międzynarodowych • omawia pozytywne i negatywne skutki gospodarczej działalności korporacji międzynarodowych	Uczeń: • przedstawia problem zadłużenia krajów i obywateli na przykładach państw wysoko i słabo rozwiniętych • podaje przykłady działań mających na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata oraz dokonuje ich krytycznej oceny • ocenia wpływ korporacji transnarodowych na społeczeństwo, politykę, gospodarkę i środowisko

wymienia przykłady korporacji międzynarodowych i podaje nazwy państw, z których się wywodzą	wymienia główne branże, w których działają największe korporacje międzynarodowe	omawia rozwój korporacji na przykładzie The Walt Disney Company		przynależność państw oraz regionów świata - przedstawia wpływ konsumpcjonizmu, pracoholizmu i presji gospodarczej związanej z maksymalizacją zysku na zdrowie i życie człowieka - omawia wpływ wybranej korporacji międzynarodowej na społeczeństwo, gospodarkę i środowisko przyrodnicze państw
---	---	---	--	---